
Bielsko-Biała, st. 32, gm. loco, woj. śląskie, AZP 107-48/17

Informator Archeologiczny : badania 33, 167

1999

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

PÓŹNE ŚREDNIOWIECZE

Będzin – Góra Zamkowa, st. 1, gm. *loco*, woj. śląskie, AZP 97-48/14 – patrz: wczesne średniowiecze

Białogard, st. 83, gm. *loco*, woj. zachodniopomorskie, AZP 18-19/67 – patrz: nowożytność

BIELSKO-BIAŁA, st. 32, gm. *loco*, woj. śląskie, AZP 107-48/17

- relikty systemu obronnego (wewnętrzny mur obronny, domniemana baszta z XIV – pocz. XVI w.)
- relikty zabudowy nowożytnej

Wykopaliskowe badania archeologiczne, przeprowadzone w październiku i listopadzie przez dr. Sławomira Dryję (autor sprawozdania, KONSUS s.c. Pracownia Dokumentacyjno-Badawcza). Finansowane przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej. Drugi sezon badań. Przebadano powierzchnię około 2,5 ara.

Tegoroczne badania skoncentrowały się w rejonie domniemanej baszty, której relikty częściowo uchwycono w roku ubiegłym. Badania wskazały, iż budowlę tę wzniesiono od razu jako w jej pełnym obrysie. Powstała po częściowym wyburzeniu muru wewnętrznego, którego przecięte zakończenie wbudowano w zachodni mur baszty.

Cennym odkryciem jest zarejestrowanie śladów szerokiej, przejazdnej bramy, założonej w ścianie wschodniej (przewężenie części „progowej” do 50 cm). Podobna musiała się znajdować w ścianie południowej. Postawiono następujące hipotezy:

- a) budowla powstała jako dzieło obronne, przesklepienie nastąpiło jeszcze w trakcie jej funkcjonowania (najpóźniej w końcu XVII, początkach XVIII w.), co wiązać się musiało z zablendowaniem otworu przejazdowego (w miejscu tym funkcjonować mogła nadal furta).
- b) budowla powstała jako dzieło obronne, na resztkach baszty powstał budynek o nowej funkcji, z którym związane jest przesklepienie. Musiało to nastąpić jeszcze w XVIII wieku.
- c) budowla wzniesiona stosunkowo późno, jako dzieło o nieznannej funkcji, w miejscu likwidowanego muru obronnego, w okresie intensywnej zabudowy tzw. międzymurza, a więc około połowy XVIII wieku.

Fakty przemawiają za przyjęciem rozwiązań a) lub b), mamy więc najpewniej do czynienia z dziełem obronnym, określonym jako „wieża bramna”.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w WOSOZ w Bielsku-Białej.

Planowana jest kontynuacja badań.

BIERUŃ STARY, gm. *loco*, woj. śląskie

- osada-siedlisko wójta Bierunia (XIV-XV w.)

Weryfikacyjno-sandażowe badania archeologiczne, przeprowadzone w miesiącach wrzesień-październik przez Janusza Pietrzaka (autor sprawozdania) i Marcina Lewandowskiego (Instytut Archeologii Uniwersytetu Łódzkiego, Fundacja Uniwersytetu Łódzkiego). Finansowane przez Fundację Uniwersytetu Łódzkiego. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 10 m².

Badania objęły obiekt ziemny wznoszący się w południowo-zachodniej części zwartej zabudowy Bierunia Starego. Nosi on miejscową nazwę Kopiec i w literaturze uchodzi za tzw. grodzisko stożkowate. Ma około 5,5 m wysokości, zaś u podstawy około 34 m średnicy, a jego wydłużone, owalne plateau mierzy około 10 x 15 m. Na kulminacji wznosi się XVII-wieczna niewielka, murowana kapliczka.